

Raport z samooceny wydziałów

2015

Na podstawie sprawozdań
podstawowych jednostek organizacyjnych
UKSW

Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji UKSW

Raport z samooceny wydziałów

Raport na podstawie sprawozdań jednostek organizacyjnych UKSW

Ewa Antoniak (Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji)
Katarzyna Uklańska (Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji)
Rafał Wiśniewski (Instytut Socjologii)
Marcin Zarzecki (Instytut Socjologii)
konsultacje merytoryczne: Beata Karpiuk (Dział Kształcenia)

Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie
ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa
jakosc@uksw.edu.pl

Warszawa 2015

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów nazw jednostek UKSW	4
Wprowadzenie	5
I. Zarys metodologiczny	6
II. Samoocena wydziałów w wybranych obszarach	8
Misja i strategia	8
Programy kształcenia	11
Koncepcja kształcenia	14
Studia I stopnia	14
Studia II stopnia	21
Studia jednolite magisterskie	27
Studia III stopnia	29
Organizacja kształcenia	36
Współpraca z otoczeniem	36
Dobre praktyki	38
Matryce efektów kształcenia	38
III. Wnioski i rekomendacje	40
Spis tabel	41
Spis wykresów	41

WYKAZ SKRÓTÓW NAZW JEDNOSTEK UKSW

OBJ – Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji

WBiNŚ – Wydział Biologii i Nauk o Środowisku

WFCh – Wydział Filozofii Chrześcijańskiej

WMP – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Szkoła Nauk Ścisłych

WNHiS – Wydział Nauk Historycznych i Społecznych

WNH – Wydział Nauk Humanistycznych

WNP – Wydział Nauk Pedagogicznych

WPiA – Wydział Prawa i Administracji

WPK – Wydział Prawa Kanonicznego

WSR – Wydział Studiów nad Rodziną

WT – Wydział Teologiczny

WPROWADZENIE

Jednostki prowadzące kształcenie na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego co roku dokonują przeglądu i oceny swojej działalności, posługując się kartą samooceny opracowaną przez Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji UKSW. Ankieta ta jest przed każdą edycją badania weryfikowana, a następnie udostępniana wydziałowym komisjom ds. jakości kształcenia w wersji elektronicznej pod specjalnym linkiem. Wypełnienie ankiety jest obowiązkowe dla wszystkich wydziałów.

W tegorocznym badaniu posłużono się kwestionariuszem wykorzystanym w zeszłym roku, został on jednak poprawiony po konsultacjach z przedstawicielami Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Działu Kształcenia, dodano do niego także kilka nowych pytań. Zmodyfikowano również nieco jego układ. 21 listopada 2014 r. do przewodniczących wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia wysłano e-mailowe zaproszenia do wzięcia udziału w badaniu. Respondenci mieli miesiąc na wypełnienie ankiety.

Karta samooceny składała się z sześciu bloków pytań. Zapytano o misję i strategię wydziału, a w szczególności o to, kto uczestniczył w ich formułowaniu oraz jakie uwarunkowania były brane pod uwagę przy ich konstruowaniu. W dalszej kolejności badane wydziały oceniały kształcenie na poszczególnych programach prowadzonych w ramach wydziału z podziałem na stopnie kształcenia. W tym module najwięcej miejsca poświęcono efektom kształcenia. Następny, odrębny blok pytań odnosił się do studiów III stopnia. W tym przypadku również pytano o efekty kształcenia, ale także o badania naukowe i pracę doktorską. Przedostatni blok pytań dotyczył organizacji kształcenia, w którym skupiono się między innymi na dostępie do bibliotek oraz obsłudze administracyjnej. Ostatni moduł pytań dotyczył zaś współpracy każdego wydziału z otoczeniem zewnętrznym oraz dobrych praktyk, czyli rozwiązań wypracowanych przez wydział i ułatwiających jego funkcjonowanie. Nowością było poproszenie wydziałów o załączenie plików zawierających matryce efektów kształcenia dla poszczególnych programów i stopni kształcenia. Pytanie to, jako jedyne, było nieobowiązkowe.

W niniejszym raporcie przedstawiamy podsumowanie badania prowadzonego na wydziałach w 2014 r.

I. ZARYS METODOLOGICZNY

W opracowaniu raportu wykorzystano dane zawarte w ankietach samooceny, jakiej dokonywały poszczególne wydziały. Obowiązkowi sprawozdawczemu podlegało dziesięć wydziałów uczelni. Zastosowano kartę samooceny jednostki w formie online, zgodnie z regułami pomiaru typu CAWI (*Computer-Assisted Web Interviewing*). Metodologia gromadzenia danych o wydziałach zakładała realizację celów poznawczych głównie na poziomie oszacowań statystycznych. Zgromadzone dane ilościowe zostały przetworzone za pomocą oprogramowania statystycznego IBM SPSS wersja 20.

Dane o wydziałach zgromadzono za pomocą kwestionariusza internetowego nadzorowanego przez system LimeSurvey bazujący na architekturze kontaktu serwer – respondent. LimeSurvey jest internetową aplikacją, która zainstalowana na serwerze UKSW zarządzała programem przez przeglądarkę internetową. Formularz ankiety w wersji elektronicznej był dystrybuowany do adresowych jednostek obserwacji z poziomu platformy online lub przez samowysyłkowy system online. Zwrot danych przybiera postać macierzy danych generowanych w czasie rzeczywistym przez respondenta lub wypełnionej ankiety badania wymagającej implementacji do macierzy. Elektroniczny raport wypełniły wszystkie wydziały uczelni. Ze względu na sprawozdawczy charakter pomiaru zdefiniowano autonomiczne kody token. Analiza statystyczna została przeprowadzona na macierzy danych SPSS/PASW Statistics. Technika CAWI zagwarantowała wysoką jakość pomiaru zabezpieczanego logiką funkcjonowania systemu komputerowego, w tym: walidację zbioru w czasie rzeczywistym; konstrukcję zbioru danych w czasie rzeczywistym, redukcję kosztów badania przez eliminację fazy Data Entry; możliwość podążania za tokiem rozumowania respondenta – identyfikację zagadnień *top of mind* w obszarze poruszanej problematyki; brak ograniczeń w zakresie limitowanych przestrzeni publikowania narzędzi badawczych; dywersyfikację zamieszczanych treści i struktury narzędzia z możliwością integrowania różnych skal i indeksów; możliwość podpięcia narzędzia do vortalu tematycznego (*vertical portal*), czyli portalu branżowego; zastosowanie rozwiniętego systemu monitów; gromadzenie danych w formatach gotowych macierzy statystycznych; wreszcie opracowanie formularza w systemie elektronicznego

generatora sprawozdania (*step by step*), redukującego błędy na poziomie wypełniania ankiety.

Przeprowadzono analizę danych za pomocą tabel częstości empirycznej rozkładów wskazań oraz tabel kontyngencji. Jest to klasyczny sposób analizy i redukcji danych. Test niezależności χ^2 posłużył do określenia istotnej statystycznie zależności między zmiennymi, zaś do obliczenia siły związku między zmiennymi użyto współczynników kontyngencji C Pearsona i V Cramera.

II. SAMOOCENA WYDZIAŁÓW W WYBRANYCH OBSZARACH

MISJA I STRATEGIA

W 2014 roku zostały przejęte misja i strategia UKSW na lata 2014–2020. Strategia UKSW bazuje na kontekstowych czynnikach scenariuszy rozwojowych w zakresie szkolnictwa wyższego, w tym rozwiązaniach predykcyjnych OECD oraz Foresight Akademickie Mazowsze 2030. System kształcenia na poziomie wyższym determinują zmiany społeczne, demograficzne oraz gospodarcze. Zgodnie z prognozą demograficzną GUS oraz wynikami modelowania prognostycznego dla wiekowych kategorii edukacyjnych realizowanego w ramach FAM 2030 tendencje depopulacyjne w Polsce będą trwałe w przyszłości – najniższa wartość jest prognozowana dla 2025 roku. W kolejnych pięciu latach tendencja ta ulegnie odwróceniu i nastąpi wzrost o 11%. W konsekwencji tych zmian udział osób w tym wieku w populacji będzie systematycznie malał do 2024 roku. Na Mazowszu trend depopulacyjny będzie słabszy niż w obszarze referencyjnym (Polska) i wcześniej ulegnie inwersji ze względu na korzystne wskaźniki migracji, ale depopulacja będzie definiowała lokalne polityki kształcenia w regionie. Wskutek zmian demograficznych zredukowane będą studia niestacjonarne w uczelniach publicznych. Depopulacji towarzyszą procesy migracyjne młodych ludzi do największych polskich metropolii, w tym Warszawy (szansa dla uczelni).

Dodatkowo badania i analizy realizowane wśród przedsiębiorców ujawniają występowanie zasadniczych dysproporcji między nabywanymi kompetencjami i umiejętnościami a potrzebami rynku pracy. Problem niedopasowania systemu edukacji do potrzeb pracodawców ma swoje źródła między innymi w braku przepływu informacji między uczelniami a podmiotami rynku (sektora publicznego i prywatnego) oraz braku wykorzystania danych o potrzebach pracodawców przez organy podejmujące decyzje o kierunkach kształcenia. Trudności pracodawców ze znalezieniem odpowiednich pracowników pogłębia także niewielkie zainteresowanie przekwalifikowaniem oraz podnoszeniem kwalifikacji przez absolwentów. Zjawisko to świadczy o bardzo niskiej elastyczności zawodowej absolwentów. Kwerendy badawcze Bilansu Kapitału Ludzkiego PARP wskazują, że lista fakultetów, które resort nauki uznał za potrzebne na rynku pracy, jest błędna. Niektóre z nich dają słabsze gwarancje zatrudnienia niż zwykłe masowe kierunki. Centralny system finansowania przez MNiSW kierunków zamawianych jest niepoprawny ze względu na brak jakichkolwiek procedur

modelowania podaży i popytu kierunków kształcenia uwzględniających immanentne cechy rynku pracy oraz występowanie zjawisk nieoznaczonych, czyli nieprzewidywalnych zdarzeń kontekstowych. Dodatkowo, obserwujemy zjawisko drenażu rynku pracy i odpływu absolwentów na rynki zagraniczne.

W związku z przyjęciem nowej misji i strategii UKSW zadaniem wydziałów było zweryfikowanie wewnętrznych misji i strategii w odniesieniu do dokumentów uczelnianych i zgodnie z podanymi wzorami, aby uruchomić efekt optymalizacji działań w podstawowych jednostkach uniwersyteckich. Na dziesięć jednostek tylko jedna zgłosiła, że nie ma wydziałowej misji i strategii, ponieważ wygasła podstawa prawna, na której się opierały. Pozostałe deklarują zgodność misji i strategii wydziałowych z misją i strategią uczelni.

Prace nad przygotowaniem strategicznych dokumentów były różnie zorganizowane na poszczególnych wydziałach. W przypadku pięciu jednostek odbywały się one wyłącznie w gronie dziekańskim. Na trzech wydziałach – WNHiS, WNH i WSR – misję i strategię przygotowali dziekani we współpracy z zespołem powołanym przez radę wydziału. Z kolei na WPK i WMP sporządzeniem dokumentów zajmował się tylko zespół powołany przez radę wydziału.

Na pięciu wydziałach (WBiNŚ, WFCh, WNP, WMP, WSR) w sprawie misji wydziałowej odbyły się konsultacje zarówno z interesariuszami wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi, na WT zaś – z członkami rady wydziału. Wydział Nauk Historycznych i Społecznych wśród analiz wykorzystanych przy pracy nad misją wymienił raporty OECD i WISE.

Przed przystąpieniem do prac nad strategią wszystkie wydziały przeanalizowały uwarunkowania prawne (znowelizowane prawo o szkolnictwie wyższym, akty wykonawcze, uchwały PKA, uchwały senatu, statut, regulaminy studiów, zarządzenia rektora itp.). Wzięły także pod uwagę spodziewany spadek lub wzrost liczby kandydatów na studia. Osiem jednostek uwzględniło uwarunkowania ekonomiczne oraz potrzeby i opinie kandydatów na studia oraz zewnętrznych partnerów społecznych (pracodawców, adresatów badań naukowych prowadzonych przez wydział itp.). Siedem wydziałów wskazało na analizy uwarunkowań technologicznych (np. wymogi technologiczne niezbędne do prowadzenia badań i realizacji programów kształcenia). Wydział Nauk Historycznych i Społecznych dodał także: Program Foresight Akademickie Mazowsze 2030; kwerendy badawcze Bilansu Kapitału Ludzkiego PARP Regionalny

Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007–2013; pozycje rankingowe województwa mazowieckiego oraz dane związane z regionalnym rozwojem gospodarczym; badania losów absolwentów kierunków kształcenia na WNHIS zrealizowane przez Biuro Karier UKSW; raporty OECD: „What Schools for the Future?” „Networks of Innovation”; raporty World Innovation Summit for Education.

W odniesieniu do samego wydziału osoby odpowiedzialne za opracowanie strategii uwzględniły:

- analizę działalności naukowej (zakres badań naukowych obecny i pożądany, osiągnięcia naukowe, liczba grantów itp.),
- analizę działalności dydaktycznej (programy kształcenia studiów I i II stopnia, studiów doktoranckich oraz studiów podyplomowych),
- analizę możliwości kadrowych (w odniesieniu do działalności naukowej i dydaktycznej),
- analizę zasobów (sytuacja finansowa wydziału, kosztochłonność programów kształcenia, inwestycje niezbędne i pożądane itp.; stan infrastruktury, zasoby lokalowe, biblioteczne, laboratoryjne, informatyczne itp.),
- analizę systemu zapewnienia jakości kształcenia,
- analizę wyników dotychczasowych akredytacji polskich i zagranicznych, parametryzacji, rankingów itp. – z wyjątkiem WBiNŚ.

Główne cele – odzwierciedlające najważniejsze kierunki rozwoju – zawarte w misjach wydziałów koncentrują się przede wszystkim np. rozwijaniu badań naukowych, podnoszeniu jakości kształcenia, zwiększaniu uprawnień do nadawania stopni naukowych, powiększaniu oferty dydaktycznej, dążeniu do zwiększenia umiędzynarodowienia i współpracy z otoczeniem. Wydziały często też nawiązują do misji UKSW, określając cele swojej działalności.

W ośmiu jednostkach wskazano, że ścieżkę do osiągnięcia głównych celów wydziału rozpisano na etapy wraz z celami etapowymi i terminami ich realizacji oraz sposobem realizacji i sposobem finansowania.

Sześć wydziałów – WT, WFCh, WNHIS, WNH, WNP, WSR – upubliczniło misję online. Na WPK, WMP, WBiNŚ misja jest udostępniona w formie drukowanej.

PROGRAMY KSZTAŁCENIA

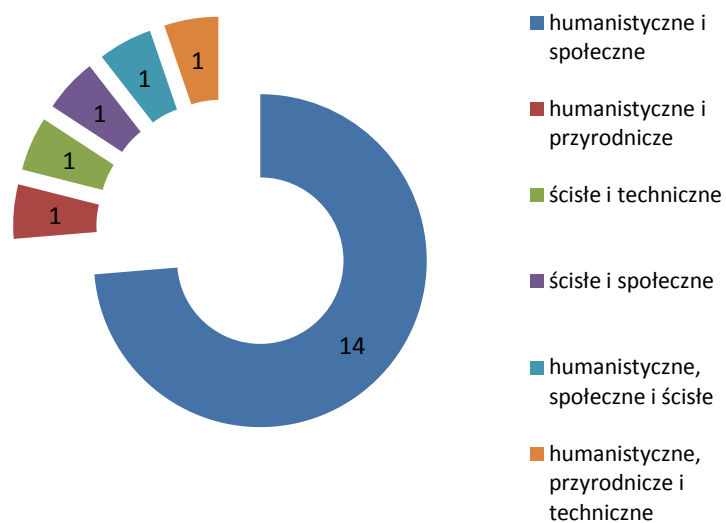
W obecnym roku akademickim na UKSW prowadzone są studia na 36 kierunkach (tabela 1). Wszystkie mają profil ogólnoakademicki. Wśród nich zdecydowanie przeważają kierunki z obszarów nauk humanistycznych i społecznych (wykresy 1 i 2).

Tabela 1. Wykaz kierunków studiów prowadzonych na UKSW

Nazwa wydziału	Kierunek studiów	Poziom studiów			Obszary nauk	
		I st.	II st.	jedno- lite		
Wydział Biologii i Nauk o Środowisku	biologia	+	+		przyrodnicze	
	inżynieria środowiska	+			techniczne	
Wydział Filozofii Chrześcijańskiej	filozofia	+	+		humanistyczne	
	ochrona środowiska	+	+		humanistyczne i przyrodnicze	
	psychologia			+	społeczne	
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Szkoła Nauk Ścisłych	chemia	+	+		ściśle	
	fizyka	+	+		ściśle	
	informatyka	+	+		ściśle i techniczne	
	informatyka i ekonometria	+			ściśle i społeczne	
	matematyka	+	+		ściśle	
	nauki ścisłe	+			ściśle	
Wydział Nauk Historycznych i Społecznych	archeologia	+	+		humanistyczne i społeczne	
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+			społeczne i humanistyczne	
	ekonomia	+			społeczne i humanistyczne	
	europaistyka	+	+		społeczne	
	historia	+	+		humanistyczne	
	historia cywilizacji śródziemnomorskich	+			humanistyczne	
	historia sztuki	+	+		humanistyczne	
	muzeologia	+			społeczne, humanistyczne i ścisłe	
	ochrona dóbr kultury i sztuki	+			humanistyczne, przyrodnicze i techniczne	
	politologia	+	+		społeczne i humanistyczne	
	praca socjalna	+			społeczne i humanistyczne	
	socjologia	+	+		społeczne i humanistyczne	
	Wydział Nauk Humanistycznych	filologia klasyczna	+	+		humanistyczne
		filologia polska	+	+		humanistyczne
kulturoznawstwo		+	+		humanistyczne i społeczne	
Wydział Nauk Pedagogicznych	pedagogika	+	+		humanistyczne i społeczne	
	pedagogika specjalna	+	+		humanistyczne i społeczne	
Wydział Prawa i Administracji	administracja	+	+		społeczne	
	prawo			+	społeczne	
	stosunki międzynarodowe	+	+		humanistyczne i społeczne	
Wydział Prawa Kanonicznego	prawo kanoniczne			+	społeczne	
Wydział Studiów nad Rodziną	nauki o rodzinie	+	+		humanistyczne i społeczne	
Wydział Teologiczny	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+	+		humanistyczne i społeczne	
	religioznawstwo	+			humanistyczne i społeczne	
	teologia			+	humanistyczne i społeczne	

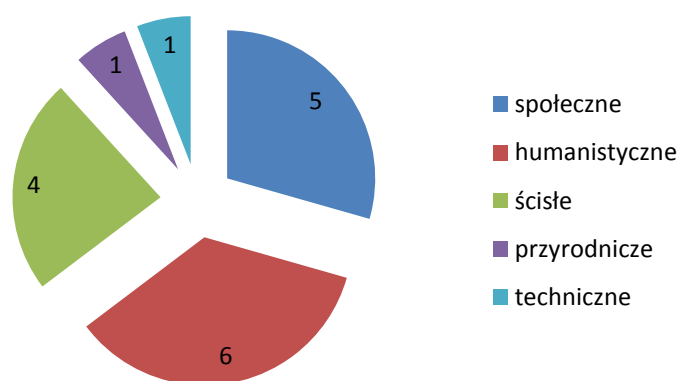
Źródło: OBJ UKSW

Wykres 1. Liczba kierunków wieloobszarowych prowadzonych na UKSW

Źródło: OBJ UKSW

Wykres 2. Liczba kierunków jednoobszarowych prowadzonych na UKSW

Źródło: OBJ UKSW

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA

Z kart samooceny wynika, że na wszystkich wydziałach koncepcja i cel programów kształcenia zostały opracowane na podstawie prowadzonych przez wydziały badań naukowych oraz analiz przewidywanych możliwości zatrudnienia absolwentów. Na wszystkich również ogólna charakterystyka prowadzonych studiów nawiązuje do misji i strategii wydziału oraz uczelni. Na pytanie, czy wydział zapewnia efekty kształcenia zgodne z wymogami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności na rynku pracy, sześć jednostek odpowiedziało twierdząco. Jednak zdaniem czterech nie można tego powiedzieć o wszystkich przedmiotach.

STUDIA I STOPNIA

KONSTRUOWANIE PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA

Przedstawiciele wydziałów deklarują, że w opracowaniu programów kształcenia dla większości kierunków uczestniczą osoby spoza kadry naukowo-dydaktycznej wydziału, tj. studenci, interesariusze zewnętrzni (np. pracodawcy, reprezentanci samorządów, organizacji pozarządowych) i praktycy z dziedziny. WPiA dodaje, że również absolwenci. Na pięciu kierunkach udział w tworzeniu programów zapewniono tylko studentom, a w przypadku dwóch innych nikt spoza wydziału nie znalazł się w tym gronie (tabela 2 – zestawienie zbiorcze dla studiów I, II stopnia i jednolitych magisterskich).

Tabela 2. Udział wybranych podmiotów w tworzeniu programów kształcenia na studiach I, II stopnia i jednolitych magisterskich

Wydział	Kierunek	Poziom studiów	Kto brał udział w tworzeniu programu kształcenia?			
			studenci	interesariusze zewnętrzni	praktycy z dziedziny	absolwenci
WBiNS	biologia	I st.	+	+	+	
		II st.	+	+	+	
	inżynieria środowiska	I st.	+	+	+	
WFCh	filozofia	I st.	+	+	+	
		II st.	+	+	+	
	ochrona środowiska	I st.	+	+	+	
		II st.	+	+	+	
	psychologia	jednolite	+	+	+	
WMP	chemia	I st.	+	+	+	
		II st.	+	+	+	
	fizyka	I st.	+			
		II st.	+			
	informatyka	I st.	+	+	+	

		II st.	+	+	+		
	informatyka i ekonometria	I st.	+				
	matematyka	I st.	+	+			
		II st.	+	+			
	nauki ścisłe	I st.	+	+			
WNHiS	archeologia	I st.	+	+			
		II st.	+	+			
	bezpieczeństwo wewnętrzne	I st.					
	ekonomia	I st.	+	+	+		
	europeistyka	I st.					
		II st.					
	historia	I st.	+				
		II st.	+				
	historia cywilizacji śródziemnomorskich	I st.	+				
	historia sztuki	I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
	muzeologia	I st.	+	+	+		
	ochrona dóbr kultury i sztuki	I st.	+	+	+		
	politologia	I st.					
		II st.					
	praca socjalna	I st.	+	+	+		
	socjologia	I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
	WNH	filologia klasyczna	I st.	+			
			II st.	+			
filologia polska		I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
kulturoznawstwo		I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
WNP	pedagogika	I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
	pedagogika specjalna	I st.	+	+			
		II st.	+	+			
WPiA	administracja	I st.	+	+	+	+	
		II st.	+	+	+	+	
	prawo	jednolite	+	+	+	+	
	stosunki międzynarodowe	I st.	+	+	+		
II st.		+	+	+			
WPK	prawo kanoniczne	jednolite	+	+	+		
WSR	nauki o rodzinie	I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	I st.	+	+	+		
		II st.	+	+	+		
	religioznawstwo	I st.	+	+	+		
	teologia	jednolite	+	+	+		

Źródło: OBJ UKSW

EFEKTY KSZTAŁCENIA I PUNKTY ECTS

Efekty kształcenia to zasadniczy element, na podstawie którego konstruowane są programy kształcenia. Tabela zamieszczona poniżej obrazuje stan ich zastosowania na poszczególnych kierunkach na studiach I stopnia.

Tabela 3. Stosowanie efektów kształcenia na studiach I stopnia

Wydział	Kierunek	Czy z opisów efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów wynika, że zapewniają one efekty kształcenia określone dla danego kierunku i poziomu kształcenia?	Czy przypisana przedmiotom liczba punktów ECTS odzwierciedla nakład pracy studentów?	Czy istnieją efekty kształcenia dla opisywanego kierunku niezrealizowane na żadnym z przedmiotów?	Czy system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia?
WBNS	biologia	+	+	+	+
	inżynieria środowiska	+	+	+	+
WFCh	filozofia	+	+	+	+
	ochrona środowiska	+	+	+	+
WMP	chemia	+	+	+	+
	fizyka	+	+	+	+
	informatyka	+	+	+	
	informatyka i ekonometria	+	+	+	
	matematyka	+	+	+	+
	nauki ścisłe	+	+	+	
WNHiS	archeologia	+	+	+	+
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+	+	+	+
	ekonomia	+	+	+	+
	europaistyka	+	+		+
	historia	+	+	+	+
	historia cywilizacji śródziemnomorskich	+	+	+	+
	historia sztuki	+	+	+	+
	muzeologia	+	+	+	+
	ochrona dóbr kultury i sztuki	+	+	+	+
	politologia	+	+	+	+
	praca socjalna	+	+	+	+
socjologia	+	+	+	+	

WNIH	filologia klasyczna	+	+	+	+
	filologia polska	+	+	+	+
	kulturoznawstwo	+	+	+	+
WNP	pedagogika	+	+	+	+
	pedagogika specjalna	+	+	+	+
WPiA	administracja	+	+	+	+
	stosunki międzynarodowe	+	+	+	+
WSR	nauki o rodzinie	+	+	+	+
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+	+	+	
	religioznawstwo	+	+	+	

Źródło: OBJ UKSW

Na wszystkich wydziałach i kierunkach studiów programy kształcenia uwzględniają efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wszystkie wydziały deklarują, że na prowadzonych kierunkach studiów przedmiotowe efekty kształcenia składają się w sumie na kierunkowe efekty kształcenia charakterystyczne dla I stopnia. Takie same deklaracje padły ze strony wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia co do adekwatnej do nakładu pracy studenta przypisanej przedmiotom liczby punktów ECTS. Zdecydowana większość kierunków przyznaje, że wszystkie kierunkowe efekty kształcenia są realizowane na poszczególnych przedmiotach w toku studiów I stopnia. Podobnie większość wydziałów twierdzi, że system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia.

W ramach samooceny w obrębie efektów kształcenia wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia miały się również odnieść do metod dydaktycznych i metod weryfikacji efektów kształcenia. Poniższa tabela przedstawia stan ich zastosowania na poszczególnych kierunkach studiów.

Tabela 4. Metody dydaktyczne i sposób oceniania studentów a efekty kształcenia na studiach I stopnia

Wydział	Kierunek	Czy metody dydaktyczne są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?		Czy metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceniania są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?	
		Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach	Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach
WBNS	biologia	+		+	
	inżynieria środowiska	+		+	
WFCh	filozofia	+			+
	ochrona środowiska	+			+
WMP	chemia	+		+	
	fizyka	+		+	
	informatyka	+		+	
	informatyka i ekonometria	+		+	
	matematyka	+		+	
	nauki ścisłe	+		+	
WNHiS	archeologia	+		+	
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+			+
	ekonomia	+		+	
	europaistyka	+		+	
	historia	+		+	
	historia cywilizacji śródziemnomorskich	+		+	
	historia sztuki	+		+	
	muzeologia	+		+	
	ochrona dóbr kultury i sztuki	+		+	
	politologia	+			+
	praca socjalna	+		+	
socjologia	+		+		
WNH	filologia klasyczna	+		+	
	filologia polska	+		+	
	kulturoznawstwo	+		+	
WNP	pedagogika	+		+	
	pedagogika specjalna	+		+	
WPiA	administracja		+		+
	stosunki międzynarodowe		+		+
WSR	nauki o rodzinie	+		+	

WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+		+	
	religioznawstwo	+		+	

Źródło: OBJ UKSW

Tylko WPiA przyznał w ankiecie, że metody dydaktyczne nie na wszystkich przedmiotach pozwalają zrealizować założone efekty kształcenia przedmiotu. Pozostałe dziewięć wydziałów deklaruje, że metody są adekwatne do efektów na wszystkich przedmiotach.

W przypadku metod weryfikacji efektów kształcenia widać większe zróżnicowanie. Na sześciu kierunkach studiów metody te oraz kryteria oceniania są odpowiednie do efektów, ale nie we wszystkich przedmiotach (filozofia, ochrona środowiska, bezpieczeństwo wewnętrzne, politologia, administracja, stosunki międzynarodowe). Na pozostałych kierunkach są one w pełni adekwatne.

DOSTĘPNOŚĆ OPISÓW PRZEDMIOTÓW

Prawie wszystkie wydziały udostępniają opisy przedmiotów na studiach I stopnia w Internecie (oprócz większości kierunków na WMP). Na niektórych kierunkach karty przedmiotu są rozpowszechniane również w wersji drukowanej (tabela 5).

Tabela 5. Sposób udostępniania kart opisu przedmiotów na studiach I stopnia

Wydział	Kierunek	Forma udostępniania kart opisu przedmiotów	
		online	druk
WBiNS	biologia	+	+
	inżynieria środowiska	+	
WFCh	filozofia	+	
	ochrona środowiska	+	
WMP	chemia	+	+
	fizyka		+
	informatyka		+
	informatyka i ekonometria		+
	matematyka		+
	nauki ścisłe		+
WNHiS	archeologia	+	+
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+	
	ekonomia	+	+
	europaistyka	+	+
	historia	+	
	historia cywilizacji śródziemnomorskich	+	+
	historia sztuki	+	+
	muzeologia	+	+
	ochrona dóbr kultury i sztuki	+	+
	politologia	+	
	praca socjalna	+	+
	socjologia	+	+
WNH	filologia klasyczna	+	+
	filologia polska	+	+
	kulturoznawstwo	+	+
WNP	pedagogika	+	+
	pedagogika specjalna		+
WPiA	administracja	+	+
	stosunki międzynarodowe	+	+
WSR	nauki o rodzinie	+	+
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+	
	religioznawstwo	+	

Źródło: OBJ UKSW

Wydział Prawa i Administracji, WT oraz przedstawiciele takich kierunków jak historia sztuki, muzeologia i ochrona dóbr kultury, prowadzonych na WNHIS, zapewniają, że wszystkie opisy przedmiotów na studiach I stopnia są uzupełniane na bieżąco w każdym semestrze. Pozostali przyznają, że nie wszyscy wykładowcy aktualizują karty przedmiotów.

STUDIA II STOPNIA

EFEKTY KSZTAŁCENIA I PUNKTY ECTS

W tabeli znajdującej się poniżej przedstawione zostało zastosowanie efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach II stopnia.

Tabela 6. Stosowanie efektów kształcenia na studiach II stopnia

Wydział	Kierunek	Czy z opisów efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów wynika, że zapewniają one efekty kształcenia określone dla danego kierunku i poziomu kształcenia?	Czy przypisana przedmiotom liczba punktów ECTS odzwierciedla nakład pracy studentów?	Czy istnieją efekty kształcenia dla opisywanego kierunku niezrealizowane na żadnym z przedmiotów?	Czy system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia?
WBNS	biologia	+	+	+	+
WFCh	filozofia	+	+	+	+
	ochrona środowiska	+	+	+	+
WMP	chemia	+	+	+	+
	fizyka	+	+	+	+
	informatyka	+	+	+	+
	matematyka	+	+	+	+
WNHiS	archeologia	+	+	+	+
	europaistyka	+	+		
	historia	+	+	+	+
	historia sztuki	+	+	+	+
	politologia	+	+		+
	socjologia	+	+	+	+
WNH	filologia klasyczna	+	+	+	+
	filologia polska	+	+	+	+
	kulturoznawstwo	+	+	+	+
WNP	pedagogika	+	+	+	+
	pedagogika specjalna	+	+	+	+
WPiA	administracja	+	+	+	+
	stosunki międzynarodowe	+	+	+	+
WSR	nauki o rodzinie	+	+	+	+
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+	+	+	+

Źródło: OBJ UKSW

W zakresie efektów kształcenia programy kształcenia na wszystkich kierunkach uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia na wszystkich kierunkach II stopnia efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów składają się na efekty kształcenia dla danego kierunku.

Także na wszystkich kierunkach punkty ECTS zostały przyporządkowane przedmiotom w taki sposób, że odzwierciedlają nakład pracy studentów. Jedynie w przypadku jednego kierunku, europeistyki, trudno stwierdzić, czy wszystkie kierunkowe efekty kształcenia są realizowane w przedmiotach prowadzonych w toku studiów. Na pozostałych kierunkach studiów wszystkie efekty kierunkowe są realizowane. Na wszystkich wydziałach system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia. Podobnie opis efektów kształcenia na wszystkich kierunkach II stopnia odzwierciedla różnice w poziomach studiów.

W odniesieniu do studiów II stopnia zapytano także o metody dydaktyczne i metody weryfikacji efektów kształcenia. Tabela poniżej przedstawia odpowiedzi wydziałów odnośnie do tych zagadnień.

Tabela 7. Metody dydaktyczne i sposób oceniania studentów a efekty kształcenia na studiach II stopnia

Wydział	Kierunek	Czy metody dydaktyczne są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?		Czy metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceniania są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?	
		Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach	Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach
WBNS	biologia	+		+	
WFCh	filozofia	+			+
	ochrona środowiska	+			+
WMP	chemia	+		+	
	fizyka	+		+	
	informatyka	+		+	
	matematyka	+		+	
WNHiS	archeologia	+		+	
	europaistyka	+			+
	historia	+		+	
	historia sztuki	+		+	
	politologia		+		+
	socjologia	+		+	
WNH	filologia klasyczna	+		+	
	filologia polska	+		+	
	kulturoznawstwo	+		+	
WNP	pedagogika	+		+	
	pedagogika specjalna	+		+	
WPiA	administracja		+		+
	stosunki międzynarodowe		+		+
WSR	nauki o rodzinie	+		+	
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+		+	

Źródło: OBJ UKSW

Prawie wszystkie wydziały (oprócz WPiA i kierunku politologia na WNHiS) deklarują, że na wszystkich kierunkach studiów II stopnia metody dydaktyczne na

poszczególnych przedmiotach są odpowiednie do założonych przedmiotowych efektów kształcenia.

Wątpliwość pojawia się w odniesieniu do metod weryfikacji założonych efektów. W przypadku WFCh, WPiA oraz kierunków europeistyka i politologia na WNHIS metody weryfikacji efektów kształcenia oraz kryteria oceniania są odpowiednie, ale nie na wszystkich przedmiotach. Pozostałe kierunki studiów na wszystkich prowadzonych przedmiotach mają właściwie dobrane metody weryfikacji i kryteria oceniania.

DOSTĘPNOŚĆ OPISÓW PRZEDMIOTÓW

Praktyki przyjęte na wydziałach związane z formą udostępniania kart opisów przedmiotów na studiach II stopnia są zbliżone do studiów I stopnia (zob. tabela 8 poniżej).

Tabela 8. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach II stopnia

Wydział	Kierunek	Forma udostępniania kart opisu przedmiotów	
		online	druk
WBiNŚ	biologia	+	
WFCh	filozofia	+	
	ochrona środowiska	+	
WMP	chemia		+
	fizyka		+
	informatyka		+
	matematyka		+
WNHiS	archeologia	+	+
	europaistyka	+	+
	historia	+	
	historia sztuki	+	+
	politologia	+	
	socjologia	+	+
WNH	filologia klasyczna	+	+
	filologia polska	+	+
	kulturoznawstwo	+	
WNP	pedagogika		+
	pedagogika specjalna		+
WPiA	administracja	+	+
	stosunki międzynarodowe	+	+
WSR	nauki o rodzinie	+	+
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+	

Źródło: OBJ UKSW

Przedstawiciele WT, WPiA oraz archeologii, historii sztuki, muzeologii, ochrony dóbr kultury i sztuki, politologii (WNHiS) deklarują, że wszystkie opisy przedmiotów na studiach II stopnia są aktualizowane na bieżąco. Na pozostałych kierunkach zdarza się, że niektóre karty przedmiotów są nieaktualne.

STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE

EFEKTY KSZTAŁCENIA I PUNKTY ECTS

Także na studiach jednolitych magisterskich programy kształcenia układane są w oparciu o efekty kształcenia. Tabela 9 obrazuje ich stosowanie na kierunkach psychologia, prawo, prawo kanoniczne i teologia.

Tabela 9. Stosowanie efektów kształcenia na jednolitych studiach magisterskich

Wydział	Kierunek	Czy z opisów efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów wynika, że zapewniają one efekty kształcenia określone dla danego kierunku i poziomu kształcenia?	Czy przypisana liczba punktów ECTS odzwierciedla nakład pracy studentów?	Czy istnieją efekty kształcenia dla opisywanego kierunku niezrealizowane na żadnym z przedmiotów?	Czy system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia?
WFCh	psychologia	+	+	+	+
WPiA	prawo	+	+	+	+
WSR	prawo kanoniczne	+	+		+
WT	teologia	+	+	+	

Źródło: OBJ UKSW

Na wszystkich kierunkach prowadzonych jako studia jednolite magisterskie przypisane efekty kształcenia składają się z wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Także wszystkie kierunki mają tak opisane efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, że składają się one w całości na efekty kierunkowe.

Zgodnie z deklaracjami punkty ECTS odzwierciedlają nakład pracy studentów we właściwym stopniu na wszystkich studiach jednolitych magisterskich.

Trzy spośród czterech kierunków studiów realizują wszystkie założone kierunkowe efekty kształcenia w ramach prowadzonych przedmiotów. Tylko w przypadku prawa kanonicznego jest to trudne do stwierdzenia.

System weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia na trzech kierunkach: psychologii, prawie i prawie kanonicznym. Nie jest to jasne jedynie w przypadku kierunku teologia.

Metody dydaktyczne i metody weryfikacji efektów były też przedmiotem zainteresowania na studiach jednolitych magisterskich. Tabela 10 przedstawia ich stosowanie.

Tabela 10. Metody dydaktyczne i sposób oceniania studentów a efekty kształcenia na jednolitych studiach magisterskich

Wydział	Kierunek	Czy metody dydaktyczne są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?		Czy metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceniania są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?	
		Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach	Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach
WFCh	psychologia	+			+
WPiA	prawo		+		+
WSR	prawo kanoniczne	+			+
WT	teologia	+		+	

Źródło: OBJ UKSW

Na trzech kierunkach studiów: psychologii, prawie kanonicznym i teologii, metody dydaktyczne na wszystkich przedmiotach pozwalają w pełni realizować założone efekty kształcenia. Na kierunku prawo nie wszystkie prowadzone przedmioty mają adekwatnie dobrane metody. Z kolei metody weryfikacji i kryteria oceniania na wszystkich przedmiotach są odpowiednie do założonych efektów tylko na kierunku teologia. Pozostałe kierunki nie na wszystkich prowadzonych przedmiotach mają właściwie dobrane metody i kryteria.

DOSTĘPNOŚĆ OPISÓW PRZEDMIOTÓW

Na wydziałach prowadzących studia jednolite magisterskie opisy przedmiotów są dostępne w Internecie. Komisje ds. jakości kształcenia z WPiA i WT zapewniają, że opisy wszystkich przedmiotów są zaktualizowane.

Tabela 11. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach jednolitych magisterskich

Wydział	Kierunek	Sposób udostępniania kart opisu przedmiotów	
		online	druk
WFCh	psychologia	+	
WPiA	prawo	+	+
WPK	prawo kanoniczne	+	
WT	teologia	+	

Źródło: OBJ UKSW

STUDIA III STOPNIA

Na UKSW osiem wydziałów ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora w zakresie dwunastu dyscyplin naukowych:

- Wydział Teologiczny może nadawać stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie teologii,
- Wydział Prawa Kanonicznego może nadawać stopień doktora nauk społecznych w zakresie prawa kanonicznego,
- Wydział Filozofii Chrześcijańskiej może nadawać stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii i doktora nauk społecznych w zakresie psychologii,
- Wydział Nauk Historycznych i Społecznych może nadawać doktora nauk humanistycznych w zakresie historii oraz doktora nauk społecznych w zakresie socjologii i nauk o polityce,
- Wydział Prawa i Administracji może nadawać stopień doktora nauk społecznych w zakresie prawa,
- Wydział Nauk Pedagogicznych może nadawać stopień doktora nauk społecznych w zakresie pedagogiki,
- Wydział Nauk Humanistycznych może nadawać stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa,
- Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Szkoła Nauk Ścisłych może nadawać stopień doktora nauk ścisłych w zakresie matematyki i fizyki.

Studia III stopnia są prowadzone na sześciu wydziałach: na WT z teologii, na WPK z prawa kanonicznego, na WFCh z filozofii i psychologii, na WNHiS z historii, socjologii

i nauk o polityce. W roku akademickim 2014/2015 otwarto studia III stopnia z literaturoznawstwa na WNH oraz z matematyki i fizyki na WMP.

Tabela 12. Studia doktoranckie na UKSW

Wydział	Dyscyplina naukowa	Uprawnienia do nadawania stopnia doktora	Studia III stopnia
WFCh	filozofia	+	+
	psychologia	+	+
WMP	fizyka	+	+
	matematyka	+	+
WNHiS	historia	+	+
	nauki o polityce	+	+
	socjologia	+	+
WNH	literaturoznawstwo	+	+
WNP	pedagogika	+	
WPiA	prawo	+	
WPK	prawo kanoniczne	+	+
WT	teologia	+	+

Źródło: OBJ UKSW

W ankiecie samooceny pytania dotyczące studiów III stopnia stanowiły oddzielny moduł. Wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia były pytane o stan obecny prowadzonych studiów w czterech obszarach: konstruowania programu kształcenia, efektów kształcenia i punktów ECTS, badań naukowych i pracy doktorskiej oraz opisów przedmiotów. Najwięcej pytań poświęcono zagadnieniu efektów kształcenia.

KONSTRUOWANIE PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA

W tworzeniu programów kształcenia mogli brać udział doktoranci, praktycy z dziedziny, interesariusze zewnętrzni, czyli pracodawcy, organizacje pozarządowe. Wydział mógł również wskazać inny podmiot. Z pomocy doktorantów skorzystały cztery wydziały (WT, WPK, WFCh, WNH), wiedzę i umiejętności praktyków z dziedziny wykorzystały trzy wydziały (WT, WPK, WFCh), z pomocy interesariuszy zewnętrznych skorzystały wszystkie wydziały. Dodatkowo jeden wydział (WMP) konsultował się w tej sprawie z innymi ośrodkami naukowymi, w tym Instytutem Fizyki Polskiej Akademii Nauk (tabela poniżej).

Tabela 13. Udział wybranych podmiotów w tworzeniu programów kształcenia na studiach III stopnia

Wydział	Dyscyplina naukowa	doktoranci	interesariusze zewnętrzni	praktycy z dziedziny	pracownicy IF PAN	konsultacje z innymi ośrodkami naukowymi
WFCh	filozofia	+	+	+		
	psychologia	+	+	+		
WMP	fizyka				+	+
	matematyka				+	+
WNHiS	historia					
	nauki o polityce		+			
	socjologia					
WNH	literaturoznawstwo	+				
WPK	prawo kanoniczne	+	+	+		
WT	teologia	+	+	+		

Źródło: OBJ UKSW

EFEKTY KSZTAŁCENIA I PUNKTY ECTS

Tabela poniżej przedstawia wybrane zagadnienia związane z efektami kształcenia na studiach III stopnia.

Tabela 14. Stosowanie efektów kształcenia na studiach III stopnia

Wydział	Dyscyplina naukowa	Czy efekty kształcenia umożliwiają zdobycie kompetencji w zakresie nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych?	Czy program kształcenia uwzględnia efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych?	Czy metody dydaktyczne są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów kształcenia dla określonego przedmiotu?		
				Tak	Tak, we wszystkich przedmiotach	Tak, ale nie we wszystkich przedmiotach
WFCh	filozofia	+	+	+		
	psychologia	+	+	+		
WMP	fizyka	+	+	+		
	matematyka	+	+	+		
WNHiS	historia		+			+
	nauki o polityce		+			+
	socjologia	+	+	+		
WNH	literaturoznawstwo	+	+		+	
WPK	prawo kanoniczne	+	+	+		
WT	teologia	+	+	+		

Źródło: OBJ UKSW

Przy tworzeniu programu kształcenia wytycza się cele, które mają być osiągnięte, oraz określa się efekty, jakie kształcenie ma przynieść. Zgodnie z aktualnymi przepisami ministerialnymi cele kształcenia powinny być spójne z wyznaczonymi efektami kształcenia. Wszystkie wydziały prowadzące studia III stopnia twierdzą, że założone cele kształcenia są zbieżne z efektami kształcenia.

W zależności od poziomu studiów każdy program kształcenia realizuje inne efekty kształcenia. Efekty kształcenia wyznaczone na wszystkich studiach doktoranckich prowadzonych na UKSW są odmienne od efektów zakładanych na niższych poziomach kształcenia, zatem efekty kształcenia odzwierciedlają różnice w poziomach kształcenia.

Na efekty kształcenia składają się wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Wydziały prowadzące studia doktoranckie przyznają w ankiecie, że wszystkie programy uwzględniają powyższe elementy składowe efektów kształcenia.

Efekty kształcenia określone dla danego programu kształcenia i poziomu kształcenia mogą zostać osiągnięte dzięki właściwie określonym efektom kształcenia, które są realizowane na poszczególnych przedmiotach w toku studiów. Zdecydowana większość studiów III stopnia prowadzonych na UKSW spełnia tę zasadę – efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów składają się w sumie na efekty kierunkowe danych studiów. Jedynie w przypadku studiów z historii i nauk o polityce jest to trudne do stwierdzenia.

Zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych program kształcenia powinien uwzględniać zajęcia z nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych. Prawie wszystkie prowadzone studia doktoranckie umożliwiają doktorantom zdobycie takich kompetencji. Wyjątkiem są studia z historii i nauk o polityce, których programy kształcenia nie oferują takich efektów kształcenia.

Metody dydaktyczne wykorzystywane w trakcie zajęć z danego przedmiotu powinny być odpowiednie do założonych efektów kształcenia w obrębie tego przedmiotu. To założenie jest w pełni realizowane tylko w przypadku siedmiu studiów III stopnia (socjologii, matematyki, psychologii, teologii, prawa kanonicznego, filozofii, fizyki). Metody dydaktyczne są odpowiednio dobrane, ale nie na wszystkich przedmiotach na studiach doktoranckich z literaturoznawstwa. Z kolei metody dydaktyczne całkowicie nieadekwatne do wyznaczonych efektów kształcenia są na kierunkach historia i nauki o polityce.

Odpowiednio do wyznaczonych efektów kształcenia powinien być również wybrany system ich weryfikacji. Inaczej mówiąc, wybrany sposób przeprowadzenia egzaminu powinien umożliwiać sprawdzenie, w jakim stopniu student osiągnął założone efekty kształcenia. Większość wydziałów potwierdziła skuteczność systemu weryfikacji efektów kształcenia. Jedynie w przypadku historii i nauk o polityce efektywność tego systemu była trudna do oceny.

Wszystkie efekty kształcenia dla danego kierunku powinny znaleźć odzwierciedlenie w przedmiotach. Podobnie jak w poprzednim przypadku tylko w odniesieniu do historii i nauk o polityce było to trudne do stwierdzenia. Pozostałe programy kształcenia realizują wszystkie założone efekty kierunkowe.

Przypisane poszczególnym przedmiotom punkty ECTS powinny odzwierciedlać przeciętny nakład pracy doktoranta, by mógł zaliczyć dany przedmiot. Wszystkie

wydziały przyznają, że punkty ECTS są przypisane prawidłowo. Trudno to stwierdzić tylko w przypadku studiów z nauk o polityce.

Zgodnie ze wspomnianym wcześniej rozporządzeniem MNiSW w programach kształcenia powinny się również znaleźć zajęcia fakultatywne w wymiarze 20-30 ECTS. Ta zasada jest realizowana na wszystkich wydziałach.

BADANIA NAUKOWE I PRACA DOKTORSKA

Skoro wydział prowadzi studia III stopnia z danej dyscypliny, to powinien również umożliwiać doktorantom prowadzenie badań naukowych w tym zakresie. Tylko w przypadku historii i nauk o polityce pojawiły się wątpliwości, czy istnieje taka szansa. Pozostałe programy kształcenia mają taką ofertę dla swoich doktorantów.

Tematyka podejmowana przez doktorantów w ich pracach doktorskich powinna być także związana z badaniami, jakie prowadzone są na wydziale. Zdecydowana większość wydziałów odpowiedziała, że istnieje taki związek. Niepewność co do związku tematyki prac i prowadzonych badań na wydziale dotyczy jedynie studiów nauki o polityce i fizyka.

Tabela 15. Badania naukowe i praca doktorska na studiach III stopnia

Wydział	Dyscyplina naukowa	Czy jednostka umożliwia prowadzenie samodzielnych badań naukowych?	Czy tematy prac doktorskich są związane z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce?
		Tak	Tak
WFCh	filozofia	+	+
	psychologia	+	+
WMP	fizyka	+	
	matematyka	+	+
WNHiS	historia		+
	nauki o polityce		
	socjologia	+	+
WNH	literaturoznawstwo	+	+
WPK	prawo kanoniczne	+	+
WT	teologia	+	+

Źródło: OBJ UKSW

DOSTĘPNOŚĆ OPISÓW PRZEDMIOTÓW

Opis przedmiotu powinien być dostępny dla doktorantów, najlepiej w wersji elektronicznej. Wersję elektroniczną opisów przedmiotów są dostępne na studiach z dziedziny prawa kanonicznego (+wersja drukowana), teologii, filozofii, psychologii i socjologii (+wersja drukowana). Z kolei tylko wersją drukowaną dysponują: historia, nauki o polityce, matematyka, fizyka i literaturoznawstwo.

Karty przedmiotów powinny być również uzupełniane w każdym semestrze i powinny być dostępne przed rozpoczęciem zajęć. Tylko na teologii i prawie kanonicznym są one uzupełniane na bieżąco w każdym semestrze. Na studiach III stopnia z socjologii, psychologii, matematyki, literaturoznawstwa, fizyki i filozofii są uzupełniane na bieżąco, ale nie wszystkie. Tylko na historii i naukach o polityce nie są uzupełniane wcale.

Tabela 16. Dostępność opisów przedmiotów na studiach III stopnia

Wydział	Dyscyplina naukowa	W jakiej formie są dostępne opisy przedmiotów na studiach?		Czy opisy przedmiotów są uzupełniane na bieżąco w każdym semestrze?		
		online	w innej formie (np. drukowanej)	Tak, wszystkie są uzupełniane	Tak, ale nie wszystkie są uzupełniane	Nie
WFCh	filozofia	+			+	
	psychologia	+			+	
WMP	fizyka		+		+	
	matematyka		+		+	
WNHiS	historia		+			+
	nauki o polityce		+			+
	socjologia	+	+		+	
WNH	literaturoznawstwo		+		+	
WPK	prawo kanoniczne	+	+	+		
WT	teologia	+		+		

Źródło: OBJ UKSW

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA

W tegorocznej ankiecie samooceny pojawił się nowy moduł związany z organizacją kształcenia. Pierwsze pytanie w nim zawarte dotyczyło wydziałowej czytelnicy/biblioteki. Przedstawiciele sześciu wydziałów (WFCh, WPiA, WNH, WMP, WBiNŚ, WNR) odpowiedzieli, że działa u nich czytelnia lub biblioteka z aktualnymi zasobami. Na trzech wydziałach przyznano, że zasoby nie są zaktualizowane. WPK nie posiada czytelnicy ani biblioteki.

Na pytanie, czy wszyscy pracownicy wydziału wyznaczyli terminy dyżurów w bieżącym semestrze, siedem wydziałów odpowiedziało twierdząco, ale trzy sygnalizują, że nie wszyscy pracownicy wywiązali się z tego obowiązku. We wszystkich ankietach potwierdzono, że studenci i doktoranci uczestniczą w pracach wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. Każda jednostka zapewnia też, że dba o jakość obsługi administracyjnej.

WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM

Zakres i charakter współpracy podstawowych jednostek organizacyjnych UKSW z instytucjami spoza uczelni jest zróżnicowany.

Współpraca WT z otoczeniem dotyczy przede wszystkim organizacji praktyk studenckich. Wśród instytucji, z którymi wydział nawiązał porozumienie, są zarówno świeckie, jak i kościelne, głównie szkoły, ośrodki medialne, charytatywne i opiekuńcze oraz fundacje.

Wydział Prawa Kanonicznego przede wszystkim zasięga rady ekspertów i pracodawców w celu doskonalenia programu kształcenia. Konsultuje się także w sprawie otwarcia nowych studiów podyplomowych oraz kursów.

Z kolei WFCh wskazuje na współpracę krajową i zagraniczną z innymi ośrodkami akademickimi w obrębie trzech funkcjonujących na wydziale instytutów. Razem z przedsiębiorstwami, instytutami badawczymi, wojskowymi, placówkami oświatowymi, fundacjami i poradniami prowadzi wspólne projekty naukowo-badawcze, bierze udział w tworzeniu prawa, organizowaniu warsztatów, a także praktyk i zajęć studenckich.

Wydział Nauk Historycznych i Społecznych współpracuje z organizacjami pozarządowymi i instytucjami administracji publicznej w zakresie projektów

badawczych, praktyk studenckich, współorganizowania konferencji i wydawania publikacji. Jak dodaje, efektem podejmowanych działań jest m.in. to, że w ramach tej współpracy także studenci znajdują pracę.

Wydział Prawa i Administracji prowadzi współpracę z organami państwowymi dotyczącą studiów podyplomowych oraz szkoleń. W zakresie organizacji praktyk studenckich oraz wolontariatu współpracuje z instytucjami państwowymi, także organami administracyjnymi, z kancelariami prawnymi oraz przedsiębiorstwami. Ponadto współorganizuje z innymi ośrodkami akademickimi konferencje i spotkania naukowe. Pracownicy wydziału biorą też udział w wydawaniu czasopism.

Wydział Nauk Humanistycznych współpracuje z placówkami oświatowymi w zakresie praktyk studenckich oraz projektów skierowanych do środowiska lokalnego. Wydział zaznacza, że angażuje studentów przy organizowaniu imprez takich jak Warszawskie Targi Książki czy Piknik Naukowy. Współorganizuje zajęcia fakultatywne z innymi uczelniami warszawskimi. Prowadzi współpracę z instytucjami kultury i mediami.

Współpraca WNP z placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz fundacjami dotyczy głównie praktyk studenckich i współorganizacji zajęć dydaktycznych.

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku informuje, że zamierza nawiązać współpracę z przedsiębiorcami. Podejmuje działania mające na celu połączenie nauki z biznesem, co ma ułatwić przyszłym absolwentom wejście na rynek pracy oraz zaowocować powstaniem prac badawczych. Współpraca ma dotyczyć udziału w tworzeniu programów kształcenia, udziału firm zewnętrznych w pracach dyplomowych studentów oraz praktyk studenckich. Wydział chce przede wszystkim współpracować z firmami zajmującymi się ochroną zdrowia, ochroną środowiska i przyrody. Ze swojej strony chciałby udostępnić laboratoria Centrum Laboratoryjnego Nauk Przyrodniczych, zlokalizowanego w kampusie na Młocinach.

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Szkoła Nauk Ścisłych utrzymuje kontakt głównie z ośrodkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą, jak zaznacza, zarówno o charakterze formalnym, jak i nieformalnym.

Wydział Studiów nad Rodziną prowadzi współpracę z innymi ośrodkami naukowymi na polu rozwoju nauk o rodzinie w celu uzyskania uprawnień do doktoryzowania z tej dyscypliny. Razem z różnymi instytucjami świeckimi i kościelnymi propaguje idee nauk o rodzinie, pomocy rodzinie czy kształtowania polityki prorodzinnej. Prowadzi

współpracę również w zakresie praktyk studenckich, a także praktycznego zastosowania wiedzy z zakresu nauk o rodzinie. Ponadto wydział współdziała ze środowiskiem lokalnym, w obrębie którego funkcjonuje. Współorganizuje także konferencje i sympozja z różnymi instytucjami i bierze udział w projektach związanych z ochroną rodziny.

DOBRE PRAKTYKI

Wśród dobrych praktyk, czyli rozwiązań, które podnoszą jakość kształcenia oraz usprawniają funkcjonowanie wydziału, a także są warte naśladowania, wydziały wymieniają m.in.: ankiety ocen zajęć dydaktycznych, hospitacje, spotkania i konsultacje ze studentami, doktorantami i młodszymi pracownikami naukowo-dydaktycznymi w celu włączenia ich w proces decyzyjny dotyczący kształcenia. Ponadto są to konsultacje z pracodawcami, spotkania kolegium dziekańskiego w celu omawiania bieżących spraw związanych z funkcjonowaniem wydziału, wymiana informacji z absolwentami, spotkania zespołów, grup roboczych, pracowników administracyjnych i naukowych w celu opracowywania problemów związanych z zapewnieniem jakości kształcenia, współpraca ze środowiskiem zewnętrznym, m.in. przedsiębiorcami oraz z innymi ośrodkami akademickimi. Wydziały dbają również o usprawnienie obsługi administracyjnej rad wydziału oraz studentów, powołują zespoły zajmujące się wypracowywaniem i propagowaniem dobrych praktyk, dokonują przeglądów programów kształcenia, prowadzą też dokumentację związaną z zapewnieniem jakości kształcenia.

MATRYCE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

W tegorocznym badaniu samooceny wydziały zostały poproszone o dołączenie do ankiety matryc efektów kształcenia dla wybranego kierunku studiów I stopnia, studiów II stopnia lub jednolitych magisterskich. Wymagane pliki załączyły tylko cztery wydziały: WBiNS, WFCh, WPiA, WSR.

Nadesłane matryce zostały różnie skonstruowane, w większości brakuje podsumowań, dlatego trudno się do nich jednoznacznie odnieść. Można jednak zauważyć, że np. na WFCh przedmioty mają nierównomiernie przypisane efekty kształcenia. Zaleca się, żeby przedmiotom przypisywać od 5 do 10 efektów kształcenia, które wpisują się w efekty kierunkowe (także do 10 efektów), tymczasem niektóre

przedmioty mają ich kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt. Zdarza się, że efekt kierunkowy jest nadmiernie (nawet kilkadziesiąt razy) powielany na oferowanych przedmiotach, co może bardzo utrudnić ustalenie programu studiów w ramach procedury uznawania efektów uczenia się pozaformalnego – nie będzie wiadomo, z którego przedmiotu można zwolnić studenta. Z punktu widzenia systemu weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia niepotrzebnie osiągnięcie danego efektu jest wielokrotnie sprawdzane – obciąża to pracą zarówno studenta, jak i nauczyciela akademickiego.

III. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Z ankiet samooceny wynika, że jednostki prowadzące kształcenie na UKSW prawie na wszystkich prowadzonych kierunkach i w większości badanych obszarów zapewniają warunki kształcenia zgodne z przepisami prawa o szkolnictwie wyższym i regulaminem studiów. Kierują się misją i strategią, spójnymi z misją i strategią uczelni, którym odpowiada przyjęta koncepcja kształcenia. W opracowaniu programów kształcenia najczęściej uczestniczą osoby spoza kadry naukowo-dydaktycznej, chociaż można zauważyć, że najmniejszy udział mają w tych pracach interesariusze zewnętrzni i praktycy z dziedziny. Trzeba zaznaczyć, że w 2014 r. w ramach projektu „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie” został opracowany model współpracy z pracodawcami, w tym m.in. w zakresie opracowywania programów kształcenia – wydziały są zobligowane do zastosowania opisanych w nim procedur (zarządzenie 68/2014).

W kolejnym pomiarze należy uwzględnić funkcjonowanie wydziałowych rad biznesu jako podstawowych jednostek komercjalizacji wiedzy, tworzenia sieci kooperacyjnych oraz zwiększenia adaptatywności absolwentów do potrzeb rynku pracy.

W porównaniu z zeszłorocznym badaniem aktualne pozostają postulaty, aby został sprawdzony stopień realizacji efektów kształcenia na wszystkich kierunkach i przedmiotach (przegląd metod kształcenia, systemu i metod weryfikacji efektów kształcenia) oraz żeby wszystkie karty przedmiotów, które są teraz dostępne tylko w formie drukowanej, zostały udostępnione online. Poza tym trzeba wskazać na:

- konieczność bieżącej aktualizacji opisów przedmiotów,
- przegląd i dopracowanie matryc efektów kształcenia,
- konieczność wprowadzenia na studiach II stopnia translatoriów na poziomie B2,
- prawidłową konstrukcję katalogu ECTS z możliwością sumowania punktów w cyklach semestralnych,
- ustalenie dyżurów wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych oraz przestrzeganie wskazanych terminów konsultacji i dyżurów.

SPIS TABEL

Tab. 1. Wykaz kierunków studiów prowadzonych na UKSW	12
Tab. 2. Udział wybranych podmiotów w tworzeniu programów kształcenia na studiach I, II stopnia i jednolitych magisterskich	14
Tab. 3. Stosowanie efektów kształcenia na studiach I stopnia	16
Tab. 4. Metody dydaktyczne i sposób oceniania studentów a efekty kształcenia na studiach I stopnia	18
Tab. 5. Sposób udostępniania kart opisu przedmiotów na studiach I stopnia	20
Tab. 6. Stosowanie efektów kształcenia na studiach II stopnia	22
Tab. 7. Metody dydaktyczne i sposób oceniania studentów a efekty kształcenia na studiach II stopnia	24
Tab. 8. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach II stopnia	26
Tab. 9. Stosowanie efektów kształcenia na jednolitych studiach magisterskich	27
Tab. 10. Metody dydaktyczne i sposób oceniania studentów a efekty kształcenia na jednolitych studiach magisterskich	28
Tab. 11. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach jednolitych magisterskich	29
Tab. 12. Studia doktoranckie na UKSW.....	30
Tab. 13. Udział wybranych podmiotów w tworzeniu programów kształcenia na studiach III stopnia	31
Tab. 14. Stosowanie efektów kształcenia na studiach III stopnia.....	32
Tab. 15. Badania naukowe i praca doktorska na studiach III stopnia.....	34
Tab. 16. Opisy przedmiotów na studiach III stopnia.....	35

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba kierunków wieloobszarowych prowadzonych na UKSW.....	13
Wykres 2. Liczba kierunków jednoobszarowych prowadzonych na UKSW	13